

TÃœRKÃ±E KURAN-I KERÃ°M VE TEFSÃ°RÃ° MUHAMMED ESED

61 - Saf

Bu surenin baÅŸyÄ±Ä±, 4. ayetinde geÅŸen saffen ("[kenetlenmiÅŸ] saflar halinde") kelimesinden alÄ±nmÄ±ÅŸtÄ±r. Å°lkin 2. ayette vurgulanan ve daha sonraki pasajlarda da geliÅŸtirilen temel dÃ¼ÅŸ¼nce/mesaj ÅŸudur: "Neden sÃ¶yledikleriniz ile yaptÄ±klarÄ±nÄ±z birbirine uymuyor?" O halde bu mesaj, ifade edilen inanÅŸ ile fiilen yapÄ±lan eylemin birbiriyle uyumlu olmasÄ±na bir ÅŸaÅŸrÄ±dÄ±r. Surenin nÃ¼zul tarihi kesin olarak sÃ¶ylenemezse de Uhud SavaÅŸÄ±nda MÃ¼slÃ¼manlarÄ±n yenilgi ile yÃ¼zyÃ¼ze gelmelerinden kÃ±sa bir sÃ¼re sonra -yani H. 3. yÄ±lÄ±n sonlarÄ± veya 4. yÄ±lÄ±n baÅŸylarÄ±nda- nazil olmuÅŸ bulunmasÄ± kuvvetle muhtemeldir.

1. GÃ±KLERDE ve yerde ne varsa tÃ¼mÃ¼ Allah'Ä±n sÃ±nÄ±rsÄ±z ÅŸanÄ±nÄ± yÃ¼celtir: ÅŸÃ¼nkÃ¼ yalnÄ±z O'dur kudret ve hikmet sahibi!

2. SÃ°Z EY imana ermiÅŸ olanlar! NiÅŸin bir tÃ¼rlÃ¼ sÃ¶ylÃ¼yor, baÅŸka tÃ¼rlÃ¼ yapÄ±yorsunuz; (1)

<i>

1 - Lafzen, "yapmayacaÄ±nÄ±z ÅŸeyi niÅŸin sÃ¶ylersiniz?" Bu ifade, ilk bakÄ±ÅŸta, daha ÅŸnce Allah ve ElÃŸisi yolunda canlarÄ±nÄ± vermeye hazÄ±r olduklarÄ±nÄ± iddia ettikleri halde Uhud'da mevzilerinden bozgun halinde geri ÅŸekilen (bkz. sure 3, not 90) Hz. Peygamber'in arkadaÅŸlarÄ±na bir iÅŸaret olarak gÃ¶rÃ¼lebilir. Ancak daha geniÅŸ anlamÄ±yla bu pasaj, ilahÃ© kelÃ¶mÄ±n teÅŸvik ve telkin ettiÅŸi her ÅŸeyi hayata geÅŸirmek istediklerini iddia eden, ama sonra bu kararÄ±lÄ±klarÄ±nda zaaf gÃ¶steren herkese hitab etmektedir. </i>

3. yapmayacaÄ±nÄ±z ÅŸeyi sÃ¶ylemeniz Allah nazarÄ±nda en tiksinti verici ÅŸeydir!

4. GerÅŸek ÅŸu ki Allah [yalnÄ±zca] kendi dÃ¶vÃ¶sÄ± uÅŸrunda, saÅŸlam ve yekpare bir bina gibi, kenetlenmiÅŸ saflar halinde (2) savaÅŸanlarÄ± sever.

<i>

2 - Yani, birlik halinde ve fiilleriyle inanÅŸlarÄ± uyumlu olarak. Bu manevÃ©/ahlakÃ© gereklilik, Hz. Musa'ya ve izleyicileri arasÄ±ndaki isyankarlara yapÄ±lan sonraki atÄ±fta -aksi bir ÅŸrnekle- daha geniÅŸ bir ÅŸekilde tasvir edilmiÅŸtir. </i>

5. Vaktiyle Musa, kavmine: "Size Allah tarafÄ±ndan gÃ¶nderilmiÅŸ bir elÃŸi olduÅŸumu bildiÅŸiniz halde neden beni Å¼yÃ¼yorsunuz?" (3) dedi[ÅŸinde kasdettiÅŸi ÅŸey iÅŸte bu gerÅŸekti]. BÃ¶ylece onlar doÅŸru yoldan saptÄ±klarÄ±nda Allah da kalplerinin hakikatten sapmasÄ±na izin verdi: (4) ÅŸÃ¼nkÃ¼ Allah gÃ¼naha gÃ¶mÃ¼lÃ¼p gitmiÅŸ bir toplumu doÅŸru yola ÅŸÃ±karmaz.

<i>

3 - ZÃ±mnem, "Allah adÄ±na konuÅŸtuÅŸumu kabul ettiÅŸiniz halde buna aykÄ±rÄ± davranmak!":

Å°srailoÅŸullarÄ±nÄ±n kendi kitaplarÄ±ndan da aÅŸÃ±kÃ±sa anlaÅŸÄ±lan bozgunluklarÄ±nÄ± ve isyankarlÄ±klarÄ±nÄ±n birÅŸok ÅŸrneÅŸine iÅŸaret. </i>

<i>

4 - BÃ¶ylece, haksÄ±z eylemlerde Ä±srar kiÅŸinin inanÅŸlarÄ±na da mutlaka yansÄ±yacaktÄ±r. Allah'Ä±n "onlarÄ±n kalplerinin hakikatten sapmasÄ±na izin verme"si konusunda bkz. sure 14, not 4. KarÅŸ. ayrÄ±ca 2:7, not 7'de aÅŸÃ±klanan, Allah'Ä±n gÃ¼nahkarlarÄ±n kalbini mÃ¼hÃ¼rlemesine yaptÄ±ÅŸ atÄ±f. </i>

6. Ve vaktiyle Meryem oÅŸlu Å°sa: "Ey Å°srailoÅŸullarÄ±! ÅŸ phesiz, ben, Tevrat'tan geriye kalmÄ±ÅŸ (5) hakikat adÄ±na ne varsa hepsini doÅŸrulamak ve benden sonra gelecek olan Ahmed adÄ±ndaki bir elÃŸiyi mÃ¼jdelemek (6) iÅŸin size gÃ¶nderilmiÅŸ olan Allah'Ä±n elÃŸisiyim" dedi[ÅŸinde de aynÄ± ÅŸey geÅŸerliydi.] Ama, [geliÅŸini Å°sa'nÄ±n ÅŸnceden haber verdiÅŸi] elÃŸi hakikatın bÃ¼tÃ¼n kanÄ±tlarÄ±yla onlara (7) geldiÅŸinde: "Bu [doÅŸruluÅŸunu iddia ettiÅŸin mesaj], gÃ¶z boyayan bir bÃ¼tÃ¼n[den baÅŸka bir ÅŸey deÅŸil!]" (8) demiÅŸlerdi.

<i>

5 - Lafzen, "ellerimin arasÄ±nda bulunan" -sure 3, not 3'de izah edilen ifade. </i>

<i>

6 - Bu Ä¶ngÄ¶rÄ¶¼, Yuhanna Ä°ncili'nde Hz. Ä°sa'dan sonra geleceÄ¶yi belirtilen ParÄ¶iklÄ¶tos'a (ki genellikle "TesellÄ¶ Edici/RÄ¶hu'l-Kuds" olarak Ä¶sevrilir) yapÄ±lan muhtelif atÄ±flar tarafÄ±ndan desteklenmektedir. Bu deyim, Ä¶rÄ¶mÄ¶ Mawhamana isminin veya teriminin tam Yunanca karÄ¶yÄ±lÄ±Ä¶ olan PerÄ¶-klytos'un ("Ä¶ok Ä¶vÄ¶len") bozulmuÄ¶ Ä¶yektir. (Ä¶rÄ¶mÄ¶ dilinin, Hz. Ä°sa zamanÄ±nda ve ondan yÄ¶zyÄ±llar sonra Filistin'de kullanÄ±lan ve Ä°ncil'in -Ä¶imdi ortada bulunmayan- orijinal metinlerinin dili olduÄ¶u hatÄ±rlanmalÄ±dÄ±r.) PerÄ¶-klytos ile ParÄ¶iklÄ¶tos'un fonetik olarak birbirlerine yakÄ±nlÄ±Ä¶ karÄ¶yÄ±sÄ±nda, Ä¶sevirmenlerin -yahut, daha bÄ¶yÄ¶k bir ihtimalle sonraki tarihlerdeki yazÄ±cÄ±larÄ±n- bu iki ifadeyi nasÄ±l karÄ±Ä¶tÄ±rdÄ±klarÄ±nÄ± anlamak kolaylaÄ¶tÄ±r. Hem Ä¶rÄ¶mÄ¶ Mawhamana hem de Yunanca PerÄ¶-klytos'un ikisinin de hamide ("Ä¶vdÄ¶¼/hamdetti") fillinden ve hamd ("Ä¶vgÄ¶¼") isminden tÄ¶retilmiÄ¶ olan Son Peygamber'in iki ismi Muhammed ve Ahmed ile aynÄ± anlamÄ± taÄ¶mÄ±Ä¶ olmasÄ±nÄ±n Ä¶nemi bÄ¶yÄ¶ktÄ±r. Peygamber Muhammed (s)'in zuhuru ile ilgili daha aÄ¶k bir Ä¶ngÄ¶rÄ¶¼ (ki bizzat ismiyle ve ArapÄ¶sa aslÄ±ndaki Ä¶yekliyle zikredilmiÄ¶tir), Ä¶imdi uydurulmuÄ¶ olarak gÄ¶rÄ¶¼se de, doÄ¶ruluÄ¶u o zaman kabul edilen ve Papa Gelasius tarafÄ±ndan "zÄ±ndÄ±kÄ¶sa" gÄ¶rÄ¶¼Ä¶ yasaklanan ve M.S. 496 yÄ±lÄ±na kadar kiliselerde okunan Barnabas Ä°ncili'nde yer almÄ±Ä¶tÄ±r. Ancak bu Ä°ncil'in orijinal metni Ä¶imdi ortada olmadÄ±Ä±ndan (sadece 16. yÄ¶zyÄ±lÄ±n sonlarÄ±ndaki bir Ä°talyanca tercÄ¶mesi elimizde olduÄ¶undan) bu hususun doÄ¶ruluÄ¶u konusunda emin olmak mÄ¶mkÄ±n deÄ¶ildir. </i>

<i>

7 - Yani, KitÄ¶b-Ä± Mukaddes'in sonraki izleyicilerine. </i>

<i>

8 - Kur'an'a iÄ¶aret (bkz. 74:24-25 ve ilgili not 12). </i>

7. [YalnÄ±zca] Allah'a teslim olmasÄ± istendiÄ¶i halde Allah[Ä±n mesajÄ±] hakkÄ±nda [bÄ¶yle] yalanlar uydurandan daha zalim kim olabilir? Ama Allah zalim halka rehberliÄ¶ini baÄ¶lamaz.

8. Onlar Allah'Ä±n nurunu boÄ¶ laflarÄ±yla (9) sÄ¶ndÄ¶irmek isterler: ama Allah, hakikati inkar edenler ne kadar Ä¶fkenseler de, nurunu bÄ¶tÄ¶n parlaklÄ±Ä¶yla yaymaya devam edecektir.

<i>

9 - Lafzen, "aÄ¶zlarÄ±yla" -yani Allah'Ä±n mesajÄ±nÄ± Muhammed (s) tarafÄ±ndan uydurulmuÄ¶ "gÄ¶z boyayan bir bÄ¶yÄ¶¼" olarak tanÄ±mlamak suretiyle. </i>

9. Allah'tan baÄ¶ka Ä¶eylere ilahlÄ±k yakÄ±Ä¶ranlar ne kadar Ä¶fkense de, elÄ¶isini, bÄ¶tÄ¶n [bÄ¶tÄ±] dinlere (10) Ä¶stÄ¶n kÄ±lmak Ä¶zere rehberliÄ¶i ve hakikat dinini yaymak [gÄ¶revi] ile gÄ¶nderen O'dur.

<i>

10 - KarÄ¶. 3:19 -"Allah katÄ±nda tek [hak] din, [insanÄ±n] O'na teslimiyetidir". </i>

10. SÄ°Z EY imana ermiÄ¶ olanlar! [Hem bu dÄ¶nyada hem de Ä¶teki dÄ¶nyada] Ä¶iddetli bir azaptan sizi koruyacak bir alÄ±Ä¶veriÄ¶ gÄ¶stereyim mi size? (11)

<i>

11 - KarÄ¶. 9:111 -"Allah, karÄ±Ä±lÄ±Ä±nda cennet vaad ederek mÄ±minlerin canlarÄ±nÄ± ve mallarÄ±nÄ± satÄ±n almÄ±Ä¶tÄ±r" -ki bu ayet, "alÄ±Ä¶ veriÄ¶" (ticaret) mecazÄ±nÄ± izah etmektedir. Parantez iÄ¶inde verdiÄ¶im "bu dÄ¶nyada ve Ä¶teki dÄ¶nyada" ifadesi daha sonra gelen ve biri bu dÄ¶nya, diÄ¶eri ise Ä¶teki dÄ¶nya ile iliÄ¶kili olan 12 ve 13. ayetlerce doÄ¶rulanmaktadÄ±r. </i>

11. Allah'a ve Peygamberi'ne inanÄ±r ve Allah yolunda malÄ±nÄ±z ve canÄ±nÄ±zla gayret gÄ¶sterirsiniz: bu sizin kendi iyiliÄ¶inizdir; keÄ¶ke bilseydiniz.

12. [EÄ¶er bÄ¶yle yaparsanÄ±z,] Allah gÄ¶nahlarÄ±nÄ±zÄ± baÄ¶layacak ve sizi [Ä¶teki dÄ¶nyada] iÄ¶inden Ä±rmaklar akan bahÄ¶selere ve bu sonsuz mutluluk bahÄ¶selesindeki (12) gÄ¶zel kÄ¶Ä¶klere koyacaktır: bu bÄ¶yÄ¶k bir mazhariyettir!

<i>

12 - Ä°Adn teriminin bu Ä¶ekildeki Ä¶sevirisi iÄ¶in bkz. 38:50, not 45. </i>

13. Ve [bakÄ±n, Allah size] gÄ¶nÄ¶lden seveceÄ¶iniz baÄ¶ka bir Ä¶ey daha [baÄ¶layacak]: [bu dÄ¶nyada] Allah'Ä±n yardÄ±mÄ± ve yakÄ±nda gerÄ¶kelececek bir zafer; (13) [ey Peygamber, bunu] bÄ¶tÄ¶n inananlara mÄ¶jdele.

<i>

13 - BazÄ± mÄ¶fessirler, bu zafer vaadini, MÄ±slÄ±manlarÄ±n savaÄ¶la gelen fetihlerinin bir Ä¶ngÄ¶rÄ¶¼sÄ¶¼ olarak deÄ¶erlendirirler. Ama bunun, Kur'an mesajÄ±nÄ±n manevÄ¶ zaferini ve daha Ä¶nce onu anlamamÄ±Ä¶ olanlar arasÄ±nda hÄ±zla yayÄ±lmasÄ±nÄ± kasdettiÄ¶i ihtimali daha kuvvetlidir. </i>

14. SÄ°Z EY imana ermiÄ¶ olanlar! Meryem oÄ¶lu Ä°sa gibi, siz de Allah'Ä±n [dÄ¶vÄ¶sÄ±nÄ±] hizmetÄ¶ileri olun! Hani o, beyaz

giysililere, (14) "Kim Allah[Allah] uÅrunda benim yardÄmcÄlarÄm olacak?" diye sormuÅtu. Bunun Åzerine beyaz giysili [havarÅ]ler "Allah [yolunda] yardÄmcÄlar[Allah] biz olacaÅız!" diye cevap verdi. Ve bÅylece ÅsraioÅullarÄndan bir kÄsmÄ [Äsa'nÄn peygamberliÄine] i-nanmaya baÅladÄ, diÄyerleri ise hakikati inkar ettiler. (15) Ama [Äimdi] Biz, [gerÅekten] imana kavuÅmuÅ olanlarÄ (16) dÄÅmanlarÄna karÅÄ koruyup destekledik; ve onlar ÅstÄn gelenlerden oldular.

<i>

14 - HavÅriyyÄn'un bu Åekildeki Åseviri iÅin bkz. sure 3, not 42. </i>

<i>15 - Yani, bir kÄsmÄ o'nu bir peygamber ve dolayÄsÄyla, sadece yaratÄlmÄÅ bir beÄyer olarak kabul ederken diÄyerleri zaman iÅinde o'nu "Allah'Än oÅlu" -ve dolayÄsÄyla, "Allah'ÄnecessÄmÄ"- olarak gÅirmek suretiyle bu gerÅeÄi inkar ettiler; diÄyer bir bÅlÄmÄ ise o'nu ve mesajÄnÄ tamamiyle reddettiler. Hz. Äsa'nÄn ilk izleyicilerinin o'nu sadece bir beÄyer olarak gÅrdÄkleri gerÅeÄi, miladÄ takvimin ilk ÅÅ veya dÄrt yÄzyÄÄ± boyunca devam etmiÅ olan birÅok teolojik tartÄÅmadan aÅÄkÅa anlaÅÄlmaktadÄr. BÅylece bazÄ tanÄnmÄÅ ilahiyatÅÄlar, mesela 2. yÄzyÄÄ±n sonlarÄna doÅru yaÅamÄÅ olan BizanslÄ Theodoros ve izleyicileri -ki aralarÄnda 260 yÄÄ±nda Antakya Piskoposu olan Samosata'lÄ (Samsat, AdÄyaman -T.Å.ñ.) Paul de vardÄr- o zamanki Äncil metinlerinde zikredilen "Allah'Än oÅlu olma"nÄn tamamen sembolik bir anlam taÄÄÄÄnÄ ve Hz. Äsa'nÄn Allah tarafÄndan onurlandÄrÄlan/yÄceltilen bir insandan baÅka bir Åey olmadÄÄÄna iÅaret ettiÄini sÅylemiÅlerdi: Piskopos Arius'un (280-326) baÅlangÄÅta yaygÄn olan ÅÄretleri, Allah tarafÄndan belli bir gÅrev iÅin seÅilmiÅ olan ÅlÄmlÄ bir beÄyer olarak Hz. Äsa kavramÄnda ve mutlak Tek, bilinmez ve her yaratÄlmÄÅtan farklÄ bir varlÄk olarak Allah kavramÄnda odaklanmÄÅtÄr: Ama bu doktrin Äznik (325) ve Ästanbul (381) Konsilleri tarafÄndan mahkum edilmiÅ ve Hristiyan kitleler Åzerinde etkili olmasÄna mani olunmuÅtu. </i>

<i>

16 - Yani, Hz. Äsa'nÄn Allah'Än EÅisi olduÅuna ve bÅylece, Son Peygamber Muhammed (s)'in -ki getirdiÄi mesaj, Hz. Äsa'nÄn hakiki mesajÄnÄn tasdikÅisi ve geniÅleticisi idi- atasÄ/ÄncÄÄ± olduÅuna inanan herkesi.

</i>

